



**SAVONIA**

OPINNÄYTETYÖ - AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO  
YHTEISKUNTATIETEIDEN, LIIKETALouden JA HALLINNON ALA

# TILINPÄÄTÖKSEN RAHOITUSLASKELMAN LAADINTAMALLI

Toimeksiantajan tytäryhtiöille Suomessa

TEKIJÄ:

Krista Räisänen

|  |                            |
|--|----------------------------|
| Koulutusala<br>Yhteiskuntatieteiden, liiketalouden ja hallinnon ala  |                            |
| Tutkinto-ohjelma<br>Liiketalouden tutkinto-ohjelma   |                            |
| Työn tekijä(t)<br>Krista Räisänen  |                            |
| Työn nimi<br>Tilinpäätöksen rahoituslaskelman laadintamalli toimeksiantajan tytäryhtiöille Suomessa  |                            |
| Päiväys<br>11.10.2022  | Sivumäärä/Liitteet<br>20/3 |
| Toimeksiantaja/Yhteistyökumppani(t)<br>Toimeksiantajan tytäryhtiöt Suomessa  |                            |
| <p>Tiivistelmä</p> <p>Tässä opinnäytetyössä perehdyttiin suomalaisen tilinpäätöskäytännön mukaisen rahoituslaskelman laadintaan toimeksiantajan tytäryhtiöissä. Rahoituslaskelman laadintamenetelmien kehittäminen ja laskentamallin laatiminen tytäryhtiöiden tarpeeseen tuli ajankohtaiseksi, kun opinnäytetyön tekijän työnkuvaan lisättiin rahoituslaskelman laatiminen tilinpäätökseen. Tytäryhtiöillä ei ollut tarjota yhtenäistä mallia eikä ohjeita. Tavoitteena oli luoda tytäryhtiöiden kirjanpitäjien käyttöön tilinpäätöspohjaan sisällytettävä, tarvittavat ohjeet sisältävä rahoituslaskelmamalli, johon kirjanpidon raporttien sisältämät tiedot saadaan järjesteltyä tilinpäätösraportin rahoituslaskelmaan nykyistä nopeammin ja samalla tuotetaan yhdenmukaista ja luotettavaa tietoa tilinpäätökseen.</p> <p>Opinnäytettä varten opiskeltiin rahoituslaskelman laatimiseen liittyviä säädöksiä ja ohjeita, tutkittiin tytäryhtiöillä aikaisemmin käytössä olleita rahoituslaskelmamalleja ja keskusteltiin niiden kirjanpitäjien kanssa, jotka ovat laatineet rahoituslaskelmia. Tämän jälkeen testattiin kolmea erilaista rahoituslaskelmamallia ja arvioitiin niiden käytön nopeutta ja helppoutta sekä kykyä tuottaa luotettavia raportteja.</p> <p>Työn tuloksena saatiin aikaiseksi taulukkojärjestelmä, jonka käyttäminen oli sujuvaa ja aiempaa helpompaa. Tilinpäätöksen rahoituslaskelmamallin arvojen sisältö oli kaavojen vuoksi jäljitettävissä ja siten rahoituslaskelman rahavirtojen erien oikeellisuus pystyttiin tarkistamaan. Lisäksi muutosten tekeminen laskelmaan oli helpompaa.</p> |                            |
| <p>Avainsanat</p> <p>rahoituslaskelma, tilinpäätös, kirjanpito, tase, tuloslaskelma, tilinpäätösanalyysi, tilintarkastus</p>   |                            |

|  |                          |
|--|--------------------------|
| Field of Study<br>Social Sciences, Business and Administration   |                          |
| Degree Programme<br>Degree Programme in Business and Administration  |                          |
| Author(s)<br>Krista Räisänen   |                          |
| Title of Thesis<br>A model for preparing a cash flow statement in the year-end financial statements  |                          |
| Date<br>11 October 2022  | Pages/Appendices<br>20/3 |
| Client Organisation /Partners<br>The Finnish subsidiaries of the client organisation   |                          |
| <p>Abstract</p> <p>This thesis deals with the preparation of a cash flow statement in accordance with Finnish accounting practice in the Finnish subsidiaries of an international group providing planning and consulting services. More specifically, in 2020 the preparation of a cash flow statement was added to the thesis author's job description. Subsidiaries had neither a uniform model nor instructions. This pinpointed the need to develop new methods for compiling the cash flow statement for the subsidiaries.</p> <p>In view of the set framework, the primary objective of the present study was to create a model for a cash flow statement with the necessary instructions which could be integrated in the template of the year-end financial statements. Optimally, the new statement model should enable a quicker and easier method to gather and arrange the information from the balance sheet, the income statement and other accounting reports. Furthermore, it should also provide a way to produce consistent and reliable information in the year-end financial statements.</p> <p>For the thesis project completion, legal acts and guidelines related to the preparation of the cash flow statement and the year-end financial statements were studied, the statement models previously used by subsidiaries were examined and the accountants who had experience in preparing the statements were interviewed. Following this, three different cash flow statement models were built and tested, assessing the need of time and ease of their use, as well as the ability to produce reliable reports. In conclusion, the work resulted in a spreadsheet table system with smooth and ease-of-use functionality. Due to formulas, the values in the cash flow statement model were traceable and, thus, the accuracy of the items in the statement could be verified. Moreover, the formulas also facilitated modifying the calculations.</p> |                          |
| <p>Keywords</p> <p>cash flow statement, financial statement, funds statement, final accounts, final statements bookkeeping, accounting, balance sheet, income statement, audit (of the accounts)</p>   |                          |

## SISÄLTÖ

|     |   |    |
|-----|---|----|
| 1   | JOHDANTO .....  | 5  |
| 2   | RAHOITUSLASKELMA TILINPÄÄTÖKSESSÄ .....                             | 6  |
| 2.1 | Tilinpäätös.....  | 6  |
| 2.2 | Rahoituslaskelma .....  | 7  |
| 2.3 | Rahoituslaskelman laadinta.....                                     | 8  |
| 2.4 | Laadintamenetelmät .....  | 9  |
| 3   | KEHITTÄMISTYÖN TOTEUTUS.....  | 12 |
| 3.1 | Lähtötilanne .....  | 12 |
| 3.2 | Opinnäytetyössä käytetty lähestymistapa ja valitut menetelmät ..... | 12 |
| 3.3 | Aikaisemmat käytännöt tytäryhtiöissä.....                           | 14 |
| 3.4 | Rahoituslaskelmamallin luominen ja testaus .....                    | 14 |
| 4   | YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET .....                                  | 18 |
| 5   | POHDINTA.....   | 20 |
|     | LIITE 1: LASKELMAMALLI 1 .....                                      | 23 |
|     | LIITE 2: LASKELMAMALLI 2 .....                                      | 24 |
|     | LIITE 3: LASKELMAMALLI 3 .....                                      | 25 |
|     | LIITE 4: LOPULLINEN LASKELMAMALLI .....                             | 27 |

## 1 JOHDANTO

Tässä opinnäytetyössä keskitytään suomalaisen tilinpäätöskäytännön mukaisen rahoituslaskelman laadintaan toimeksiantajan tytäryhtiöissä. Mukana olevat Suomessa toimivat tytäryhtiöt kuuluvat kansainväliseen suunnittelu- ja konsultointipalveluita tarjoavaan konserniin, jonka liiketoiminta on keskittynyt pääasiallisesti Eurooppaan. Konsernissa on yli 18000 työntekijää, ja heistä noin 3000 on Suomessa. Konsernin Suomen talousosastolla on työn laatimisaikana seitsemän kirjanpitäjänä työskentelevää henkilöä ja kolmelle tytäryhtiölle on laadittava rahoituslaskelma.

Aihealueen tutkiminen, rahoituslaskelman laadintamenetelmien kehittäminen ja laskentamallin laatiminen tytäryhtiöiden tarpeeseen tuli ajankohtaiseksi, kun opinnäytetyön tekijän työnkuvaan lisättiin rahoituslaskelman laatiminen tilinpäätökseen. Tytäryhtiöillä ei ollut tarjota yhtenäistä mallia eikä ohjeita, eikä kollegoilla ollut juurikaan aikaa neuvoa laskelman tekemisessä. Itseopiskelun aikana kehittyi ajatus ohjeet sisältävän mallin luomisesta tulevaisuuden tarpeita ajatellen. Tässä työssä pyritään etsimään aikaisempaa tehokkaampi tapa johtaa rahoituslaskelmassa tarvittavat luvut konsernin toiminnanohjausjärjestelmästä saatavista raporttimalleista.

Opinnäytetyön tavoitteena on luoda tytäryhtiöiden kirjanpitäjien käyttöön tilinpäätöspohjaan sisällytettävä, tarvittavat ohjeet sisältävä rahoituslaskelmamalli, johon kirjanpidon raporttien sisältämät tiedot saadaan järjesteltyä tilinpäätösraportin rahoituslaskelmaan nykyistä nopeammin ja samalla tuotetaan yhdenmukaista ja luotettavaa tietoa tilinpäätökseen. Mallin avulla helpotetaan kirjanpitäjien työtä ja vähennetään stressiä tilinpäätöskauden kiireisenä ajanjaksona. Mallin on tarkoitus jäädä yksinomaan toimeksiantajan tytäryhtiöiden käyttöön, sillä se on elimellisesti sidoksissa konsernin toiminnanohjausjärjestelmästä saataviin kirjanpitoraportteihin.

Opinnäytetyön pohjaksi hankitaan teorial tietoa ja perehdytään tytäryhtiöiden aikaisempiin rahoituslaskelmanlaadintakäytäntöihin. Teoria- ja historiatietojen pohjalta laaditaan mahdollisia kaavavaihtoehtoja, joita testataan rahoituslaskelman laadinnan helppouden näkökulmasta. Samalla pyritään varmistamaan, että pystytään tuottamaan oikeasisältöinen lopputulos.

## 2 RAHOITUSLASKELMA TILINPÄÄTÖKSESSÄ

### 2.1 Tilinpäätös

Kirjanpitolaissa määrätään, että tilikauden päätyttyä yhtiön tilikauden aikaisista taloudellisista tapahtumista ja rahoitusasemasta on laadittava tilinpäätös vertailutietoineen. Tilinpäätös sisältää taloudellisesta asemasta kertovan taseen ja taloudellisen tuloksen ilmaisevan tuloslaskelman sekä liitetiedot, jotka antavat lisätietoa tilinpäätöksen luvuista. Suuryritysten ja yleisen edun kannalta merkittävien yhteisöjen on toimitettava myös varojen hankintaa ja käyttöä kuvaava rahoituslaskelma. Julkisten osakeyhtiöiden, pienyritystä suurempien osuuskuntien ja osakeyhtiöiden ja yleisen edun kannalta merkittävien yhteisöjen on liitettävä tilinpäätökseen edellisten lisäksi toimintakertomus, jossa kerrotaan yrityksen tai yhteisön toiminnasta, riskeistä ja tulevaisuudennäkymistä sanallisessa muodossa. Pienyrityksen tulee antaa tilinpäätöksen liitetietona toimintakertomusta vastaavat tiedot, jos se on tarpeen oikean ja riittävän kuvan antamiseksi. (Valtioneuvoston asetus pien- ja mikroyrityksen tilinpäätöksessä esitettävistä tiedoista 1753/2015, 3:13; Kirjanpitolaki 1997/1336; Kirjanpitoasetus 1997/1339; Osakeyhtiölaki, 2006.)

Kirjanpitolaissa määritellyt kirjanpitovelvolliset ovat velvollisia rekisteröimään tilintarkastajan tarkastama ja yhtiökokouksessa vahvistettu tilinpäätös patentti- ja rekisterihallitukselle. Ilmoitus on tehtävä kahdeksan kuukauden sisällä tilikauden päättymisestä. Rekisteröidyt tilinpäätöstiedot ovat julkisia ja niitä voi tilata kuka hyvänsä patentti- ja rekisterihallituksen Virre-palvelusta maksua vastaan. (Patentti- ja rekisterihallitus julkaisuaika tuntematon; Patentti- ja rekisterihallitus 2022.)

Tilikauden päättymispäivän tase ja tilikauden ajalta laadittu tuloslaskelma on esitettävä tilinpäätöksessä kirjanpitoasetuksessa esitettyjen kaavojen mukaisesti, jotta eri vuosien sekä eri yritysten tiedot olisivat vertailukelpoisia. Toimintakertomuksen sisällöstä on määrätty kirjanpitolain kolmannessa ja osakeyhtiölain kahdeksannessa luvussa, minkä lisäksi Kirjanpitolautakunta on laatinut tarkentavan yleisohjeen toimintakertomuksen muotoilemiseen. Rahoituslaskelman tekemistä ei ole säädelty kirjanpitolaissa ja -asetuksessa aivan yhtä tiukasti. Sen laatimisohejeisiin palataan tarkemmin aiheita käsittelevässä luvussa. (Kirjanpitolaki 1997/1336; Kirjanpitoasetus 1997/1339; Osakeyhtiölaki, 2006; Leppiniemi & Kykkänen, 2019, 19, 42.)

Kirjanpitolain kolmanteen lukuun on sisällytetty tilinpäätösperiaatteet, joita tulee noudattaa. Tilinpäätöksen on aina annettava oikea ja riittävä kuva ja sen on sisällettävä päätöksenteon kannalta olennaiset seikat. Muut lain mukaiset tilinpäätösperiaatteet ovat jatkuvuuden, johdonmukaisuuden, sisältöpainotteisuuden, varovaisuuden, tasejatkuvuuden, suoriteperusteisuuden, erillisarvostuksen periaate sekä netottamiskielto. Tarvittaessa tilinpäätöksessä annettuja tietoja tulee selventää liitetietojen avulla. (Kirjanpitolaki 1997/1336; 3:3.)

Tilinpäätöksen lukijoille on tärkeää, että annettu informaatio on tuotettu johdonmukaisesti ja oikein. Kirjanpitolakia ja -asetusta täydentämään laaditulla KILA:n rahoituslaskelmaohjeella tavoitellaan nimenomaan luotettavia ja vertailukelpoisia laskelmia tilinpäätöksiin perehtyville tahoille. Myös tilintarkastus on yksi keino tämän tavoitteen saavuttamiseksi. (Kirjanpitolautakunta 2007, 5; Salmi 2020, 20.)

Yrityksen toiminnasta voi saada paljon tietoa jo tilinpäätöstä silmäilemällä. Määräysten mukaan laaditun tilinpäätöksen tiedoista voidaan lisäksi laskea erilaisia tunnuslukuja, joiden avulla päästään analysoimaan yrityksen toimintaa monesta eri näkökulmasta sekä tekemään vertailuja. Tavanomaisia mielenkiinnon kohteita ovat yrityksen kannattavuus, vakavaraisuus ja maksuvalmius sekä esimerkiksi muutokset käyttöpääomassa. Tilinpäätösanalyysin avulla arvioidaan yrityksen kykyä suorittaa velkojen korkojen ja lyhennysten maksusta, toimitusvarmuutta tai yritysjohton pätevyyttä. (Leppiniemi & Kykkänen 2019, 157, 159, 165; Kallunki 2022, 19-20.)

Yrityksen sisällä tilinpäätöstietoja voidaan hyödyntää johdon päätöksenteossa ja omistajien tuotonarvioinnissa. Lukujen perusteella voidaan tehdä päätöksiä henkilökunnan määrästä, tuotannon tuesta, velkojen järjestelystä tai investointeihin panostamisesta. Tilinpäätös liitetään usein merkittävien yritysten tai yhdistysten, esimerkiksi pörssiyhtiöiden tai suurten hyväntekeväisyysjärjestöjen, vuosikertomuksiin. (Leppiniemi & Kykkänen 2019, 10, 18.)

Ulkopuoliset tahot, jotka ovat kiinnostuneet yrityksen toiminnan jatkuvuudesta, maksukykyystä ja rahoitustarpeista, voivat hankkia tilinpäätöstietoja patentti- ja rekisterihallituksen tilinpäätöstietokannasta. Tietoja hakevat mm. samoille markkinoille pyrkivät kilpailijat, maksukykyä tarkastelevat tavaran-toimittajat, toimitusvarmuudesta kiinnostuneet asiakkaat, ja luottokelpoisuutta mittaavat rahoittajat sekä uutisia välittävät tiedotusvälineet. Tilastokeskuksen (Tilastokeskus julkaisuaika tuntematon) yritysrekisteri perustuu mm. patentti- ja rekisterihallituksen tilinpäätöstietokantaan, ja sen tietoja voi käyttää mm. toimiala-analysien muodostamiseen. (Salmi 2020, 19; Leppiniemi & Kykkänen 2019, 19.)

## 2.2 Rahoituslaskelma

Kirjanpitolain (1997, 3:1) mukaan tilinpäätöksen yhdeksi osaksi tulee laatia rahoituslaskelma, mikäli kirjanpitovelvollinen täyttää asetetut ehdot. Rahoituslaskelman on ilmaistava yrityksen oleelliset liiketoiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirrat (Kirjanpitoasetus 1997/1339, 2:1). Se on listaus yhtiön toimintaa varten hankituista varoista sekä niiden käytöstä tilikauden aikana (Salmi 2020, 20). KILA:n yleisohjeessa todetaan, että rahoituslaskelmaa ”tulee tarkastella osana tilinpäätöstä” ja sen tulee antaa tilinpäätöksessä oikea ja riittävä kuva yhtiön asemasta (Kirjanpitolautakunta 2007, 5).

Tuloslaskelma ja tase sisältävät jaksotuksia ja erilaisin perustein arvostettuja eriä, minkä vuoksi voi olla vaikea tietää kuinka paljon yritys on tuottanut selvää rahaa. Rahoituslaskelman tarkoitus on tuottaa tilinpäätöksiä käyttäville tahoille jaksotuksista ja arvostuksista vapaata tietoa yrityksen kyvystä tuottaa rahavirtaa sekä tavoista käyttää sitä. Sillä pyritään kuvaamaan reaalisesti saadun tai maksetun rahan määrä erotuksena taseeseen kirjatusta veloista ja saamisista. Yrityksen toimintaan vaikuttavat muutokset näkyvät tavallisesti kassavirrassa nopeammin kuin tuloslaskelmalla (Yritystutkimus ym. 2017, 61). Rahoituslaskelmasta yhdessä tuloslaskelman ja taseen kanssa saatujen tietojen avulla arvioidaan yrityksen rahoituksellista asemaa sekä rahoitusrakennetta ja ennustetaan tulevia rahavirtoja. (Kirjanpitolautakunta 2007, 5; Salmi 2020, 134, 140.)

Yritys ei voi toimia, eli maksaa palkkoja, vuokria ja lainojen korkoja tai muita juoksevia kuluja, ilman riittäviä ja heti käytettävissä olevia rahavaroja. Yrityksen johdon tulisi sen vuoksi olla jatkuvasti tietoinen siitä, kuinka pitkälle kassassa olevat varat riittävät. Rahoituslaskelman tietojen avulla johto

voi arvioida lainan hakemisen tarpeellisuutta ja määritellä oikean lainasumman. Rahoituslaskelma on hyödyllinen yrityksen johdon lisäksi myös mahdollisille lainanantajille ja sijoittajille. Rahavirtoja kuvaavien laskelmien vuosittaisen jatkumon tiedoilla voidaan arvioida yrityksen kykyä vaikuttaa rahan liikkeisiin ja sitä kautta yrityksen maksukykyyn. Laskelmista tuotettujen ennusteiden pohjalta voidaan tehdä investointi- ja lainapäätöksiä. (Kirjanpitolautakunta 2007, 5; Salmi 2020, 140.)

### 2.3 Rahoituslaskelman laadinta

ST-Akatemian julkaisun (Perälä & Schwartz 2019, 2.1) mukaan Suomen kirjanpitolaki, kirjanpitoasetus ja Kirjanpitolautakunnan laatima yleisohje noudattavat hyvin läheisesti kansainvälistä IFRS-standardia, joka on hyväksytty EU-lainsäädännöksi. IFRS-standardikokoelman osa IAS 7 koskee rahoituslaskelmaa (IFRS Foundation 2021). Pörssiin listautuneiden yhtiöiden tulee noudattaa tilinpäätöksen laadinnassa IFRS-standardia (Finanssivalvonta 2018).

Rahoituslaskelmalle ei ole asetettu Suomen laissa tai asetuksissa kovin tarkkoja sääntöjä, vaan niissä on asetettu sille tietyt informatiivisuustavoitteet. Suomalaisten säädösten lisäksi Työ- ja elinkeinoministeriön yhteydessä toimiva Kirjanpitolautakunta (myöhemmin myös KILA) on julkaissut yleisohjeen rahoituslaskelman laatimiselle. KILA:n yleisohjeessa on tarjottu lisätietoja ja annettu ohjeellisia laskentamalleja, joiden avulla laskelma voidaan tehdä. Yleisohje noudattaa pääosin IAS 7 -standardissa esitettyä muotoa. Laskelmanlaadintaohjeet antavat laskelman tekijälle joiltakin kohdin mahdollisuuden harkita, miten tiedot rahavaroista esitetään. (Perälä & Schwartz 2019, 2.1.2; Kirjanpitolautakunta 2007, 3.)

Rahoituslaskelmassa rahavirrat jaetaan kirjanpitoasetuksen vaatimuksesta kolmeen osaan: liiketoiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirtoihin. Liiketoiminnan rahavirroista näkee, onko yritys onnistunut tuottamaan rahaa tilikauden aikana ilman ulkopuolista rahoitusta. Investointien rahavirrat taas kertovat, onko yrityksessä panostettu tuloksen tavoitteluun pitkällä tähtäimellä. Rahoituksen rahavirrat ilmentävät pääomassa tapahtuneita muutoksia. Laskelmaan on sisällytettävä vertailutiedot edelliseltä tilikaudelta. Lopuksi rahavirtojen yhteen laskettu muutos täsmäytetään taseessa ilmoitettuihin rahavaroihin. (Perälä & Schwartz 2019, 2.1.2, 3.2; Kirjanpitoasetus 1997/1339, 2:1.)

Liiketoiminnan rahavirtaan kuuluvia eriä ovat mm. tavaroiden ja palveluiden ostamisesta suoritettut ja myynnistä saadut maksut, henkilökunnan palkat ja niiden sivukulut sekä muut liiketoiminnasta johtuvista tuotoista saadut ja kuluista suoritettut maksut. Investointien rahavirtoihin luetaan esimerkiksi pysyviin vastaaviin kirjattujen hyödykkeiden hankinnasta tai myynnistä aiheutuneet rahavirrat sekä saadut investointiavustukset. Rahoituksen rahavirrat sisältävät maksulliset oman pääoman lisäykset, lainojen nostot ja takaisinmaksut sekä maksetut osingot. (Kirjanpitolautakunta 2007, 6-7; Perälä & Schwartz 2019, 3.2.1, 3.2.2, 3.2.3.)

Joskus voi olla hankalaa päättää, mihin yllä mainituista ryhmistä liiketapahtuma tulisi sijoittaa. Yhtenä esimerkkinä mainittakoon korkokulut, jotka voidaan niiden luonteesta riippuen sijoittaa joko liiketoiminnan tai rahoituksen rahavirtaan. Tarvittaessa jonkin tietyn erän tapahtumia voidaan myös jakaa eri ryhmiin, mikäli ne vaikuttavat olennaisesti rahoituslaskelmasta tuloslaskelman ja taseen



kanssa muodostuvaan kuvaan. Kirjanpitolautakunnan (2007, 17) yleisohjeessa todetaan tähän liittyen: ”Liiketoiminnan rahavirran nettomäärän kannalta epäolennaiset oikaisut voidaan jättää tekemättä”. (Perälä & Schwartz 2019, 3.2, 3.2.1.)

Kirjanpitolautakunnan antamassa yleisohjeessa neuvotaan myös konsernin rahoituslaskelman laatimisessa sekä yritysjärjestelyjen, kuten esimerkiksi tytäryritysten ostot ja myynnit sekä sulautuminen tai jakautuminen, vaikutuksesta rahoituserien käsittelyyn (Kirjanpitolautakunta 2007, 1). Tässä opinäytetyössä keskitytään kuitenkin tavalliseen osakeyhtiön rahoituslaskelmaan eikä konsernin rahoituslaskelmaa tai yritysjärjestelyjä käsitellä enempää.

## 2.4 Laadintamenetelmät

Rahoituslaskelma voidaan tehdä liiketoiminnan rahavirran osalta kahdella erilaisella laskentatavalla, bruttoperusteisesti suorana laskelmana tai nettoperusteisesti epäsuorana laskelmana. Investointien ja rahoituksen rahavirrat lasketaan molemmissa menetelmissä samoin. Suorassa rahoituslaskelmassa tarvitaan yritykseltä muitakin tietolähteitä kuin tuloslaskelmaa ja tasetta. Epäsuora rahoituslaskelma tehdään tuloslaskelman ja taseen tietoja käyttäen oikaisemalla mm. varastojen, saamisten ja velkojen muutokset sekä poistoerät tuloksesta ennen veroja. (Kirjanpitolautakunta 2007, 15, 17.)

Kirjanpitolautakunnan mukaan suora menetelmä on suositeltavampi esitysmuoto, koska puhtaasti taseen ja tuloslaskelman pohjalta luotu rahoituslaskelma ei välttämättä tuota tilinpäätöksen käyttäjille uutta informaatiota. Suoran laskelmamenetelmän käyttäminen vaatisi todennäköisesti useimpien kirjanpitojärjestelmien hienosäätämistä siten, että kirjanpitotapahtumat pystyttäisiin merkitsemään jo kirjausvaiheessa hiukan moniulotteisemmin. Toinen vaihtoehto olisi perustaa peruskirjanpidon ohkeen erillinen kassakirjanpito. Nämä toimet vaatisivat kuitenkin yritykseltä ajallista ja rahallista panostusta järjestelmien kehittämiseen sekä taloushallinnon henkilökunnalta laajempaa osaamista. Jos rahoituslaskelmat laaditaan yrityksessä pelkästään lakivelvoitteen täyttämiseksi, näihin kehityshankkeisiin tuskin halutaan ryhtyä. (Kirjanpitolautakunta 2007, 15; Perälä & Schwartz 2019, 4.1.)

KILA:n suosituksesta huolimatta rahoituslaskelma laaditaan useimmiten epäsuoralla menetelmällä. Epäsuorassa rahoituslaskelmassa tuloslaskelman voittoa ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja oikaistaan tase-erien, kuten esimerkiksi poistojen ja käyttöpääoman, muutoksella. Epäsuora laskelma voidaan myös aloittaa tilikauden tuloksesta tai liiketuloksesta, mutta tällöin oikaisuissa täytyy ottaa eri tavalla huomioon mm. verot sekä tilinpäätössiirrot ja/tai rahoituserät. Rahoituslaskelma voidaan laatia epäsuoralla menetelmässä vasta sitten, kun tuloslaskelma ja tase ovat valmistuneet. (Perälä & Schwartz 2019, 4.1, 4.3.1.)

Seuraavissa kuvissa näytetyt laskelmamallit ovat KILA:n yleisohjeesta. Yleisohje on nimensä mukaisesti ohje, ei laki tai asetus, ja lain vaatimat kolme rahavirtaa voi esittää myös tarkemmin jaoteltuna tai eriä voi tarvittaessa yhdistellä. Ensimmäinen ja toinen kuva esittävät liiketoiminnan rahavirran kahta eri laskentatapaa. Kolmannessa kuvassa näkyy malli investointien rahavirran ja rahoituksen rahavirran laskemiseen. Laskelma voidaan tarvittaessa tehdä yksityiskohtaisemmin tai suppeammin kuin yleisohjeen mallissa on näytetty, kunhan olennaiset tiedot on annettu ja laskelma antaa oikean ja riittävän kuvan yhtiön taloudellisesta tilanteesta. (Kirjanpitolautakunta 2007, 4.)

*Liiketoiminnan rahavirta:*

|  |               |
|--|---------------|
| Myynnistä saadut maksut  | +XX           |
| Liiketoiminnan muista tuotoista saadut maksut  | +XX           |
| Maksut liiketoiminnan kuluista   | - XX          |
| <u>Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja</u>   | <u>+/- XX</u> |
| Maksetut korot ja maksut muista liiketoiminnan rahoituskuluista  | - XX          |
| Saadut korot liiketoiminnasta  | +XX           |
| Saadut osingot liiketoiminnasta  | +XX           |
| Maksetut välittömät verot  | - XX          |
| Rahavirta ennen satunnaisia eriä   | +/- XX        |
| Liiketoiminnan satunnaisista eristä johtuva rahavirta (netto)  | +/- XX        |
| Rahavirtoina toteutuneet oman pääoman veloitukset/hyvitykset aikaisempien tilikausien kertaluonteisista tapahtumista | +/- XX        |
| Liiketoiminnan rahavirta (A)   | +/- <u>XX</u> |

KUVA 1: Liiketoiminnan rahavirran esittäminen suoralla rahoituslaskelmalla KILA:n yleisohjeen mukaan (Kirjanpitolautakunta 2007, 16)

*Liiketoiminnan rahavirta*

|  |               |
|--|---------------|
| Voitto (tappio) ennen satunnaisia eriä   | +/-XX         |
| Oikaisut:  |               |
| Suunnitelman mukaiset poistot  | +XX           |
| Realisoitumattomat kurssivoitot ja -tappiot  | -/+XX         |
| Muut tuotot ja kulut, joihin ei liity maksua   | -/+XX         |
| Rahoitustuotot ja -kulut   | -/+XX         |
| Muut oikaisut  | +/-XX         |
| Rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta   |               |
| Käyttöpääoman muutos:  |               |
| Lyhytaikaisten korottomien liikesaamisten lisäys (+) /vähennys (-)   | -/+XX         |
| Vaihto-omaisuuden lisäys (+) /vähennys (-)   | -/+XX         |
| Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys (+) /vähennys (-)   | +/-XX         |
| Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja  | +/-XX         |
| Maksetut korot ja maksut muista liiketoiminnan rahoituskuluista  | -XX           |
| Saadut osingot liiketoiminnasta  | +XX           |
| Saadut korot liiketoiminnasta  | +XX           |
| Maksetut välittömät verot  | -XX           |
| Rahavirta ennen satunnaisia eriä   | +/-XX         |
| Liiketoiminnan satunnaisista eristä johtuva rahavirta (netto)  | +/-XX         |
| Rahavirtoina toteutuneet oman pääoman veloitukset/hyvitykset aikaisempien tilikausien kertaluonteisista tapahtumista | +/-XX         |
| Liiketoiminnan rahavirta (A)   | +/- <u>XX</u> |

KUVA 2: Liiketoiminnan rahavirran esittäminen epäsuoralla rahoituslaskelmalla KILA:n yleisohjeen mukaan (Kirjanpitolautakunta 2007, 17)

|   |                           |               |
|---|---------------------------|---------------|
| <i>Investointien rahavirta:</i>                         |                           |               |
| Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin |                           | - XX          |
| Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot |                           | +XX           |
| Myönnettyt lainat                                       |                           | - XX          |
| Investoinnit muihin sijoituksiin                        |                           | - XX          |
| Lainasaamisten takaisinmaksut                           |                           | +XX           |
| Luovutustulot muista sijoituksista                      |                           | +XX           |
| Saadut korot investoinneista                            |                           | +XX           |
| Saadut osingot investoinneista                          |                           | +XX           |
| Maksetut välittömät verot                               |                           | -XX           |
| Investointien rahavirta (B)                             |                           | +/- <u>XX</u> |
| <i>Rahoituksen rahavirta:</i>                           |                           |               |
| Maksullinen oman pääoman lisäys                         |                           | +XX           |
| Omien osakkeiden hankkiminen                            |                           | - XX          |
| Omien osakkeiden myynti                                 |                           | +XX           |
| Lyhytaikaisten lainojen nostot                          |                           | +XX           |
| Lyhytaikaisten lainojen takaisinmaksut                  |                           | - XX          |
| Pitkäaikaisten lainojen nostot                          |                           | +XX           |
| Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut                  |                           | - XX          |
| Maksetut korot ja maksut rahoituskuluista               |                           | -XX           |
| Maksetut osingot ja muu voitonjako                      |                           | - <u>XX</u>   |
| Maksetut välittömät verot                               |                           | -XX           |
| Rahoituksen rahavirta (C)                               |                           | +/- <u>XX</u> |
| Rahavarojen muutos (A+B+C)                              | lisäys (+) / vähennys (-) | +/- XX        |
| Rahavarat tilikauden alussa                             |                           | XX            |
| Rahavarat tilikauden lopussa                            |                           | XX            |

KUVA 3: Investointien ja rahoituksen rahavirtojen esittäminen rahoituslaskelmalla KILA:n yleisohjeen mukaan (Kirjanpitolausakunta 2007, 16)

Laskelman lopussa liiketoiminnan, investointien ja rahoituksen nettorahavirrat lasketaan yhteen ja lopputulos täsmätetään taseeseen kirjattuihin rahavaroihin. Toisin sanoen rahoituslaskelman rahavarojen muutoksen (kuvassa A+B+C) on oltava yhtä suuri taseen rahavarojen muutoksen, eli rahavarojen tilikauden alun ja tilikauden lopun saldojen erotuksen kanssa. Jos summat eivät täsmää, on syytä tarkistaa laskelmassa oikaistut erät. (Perälä & Schwartz 2019, 4.11; Kirjanpitolausakunta 2007, 16.)

Yllä oleviin kuviin viitaten vuonna 2007 julkaistun KILA:n yleisohjeen laatimisen jälkeen tapahtuneessa kirjanpitolainsäädännön uudistuksessa on poistettu ilmaus satunnaisista eristä. Tämä muutos on huomioitu esimerkiksi ST-Akatemia Oy:n Rahoituslaskelma-verkkajulkaisussa. ”Voitto (tappio) ennen satunnaisia erä” on muutettu muotoon ”Voitto (tappio) ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja” ja erä ”Liiketoiminnan satunnaisista eristä johtuva rahavirta (netto)” on poistettu mallilaskelmasta. (Kirjanpitolausakunta 2007, 16; Perälä & Schwartz 2019, 4.1.)

### 3 KEHITTÄMISTYÖN TOTEUTUS

#### 3.1 Lähtötilanne

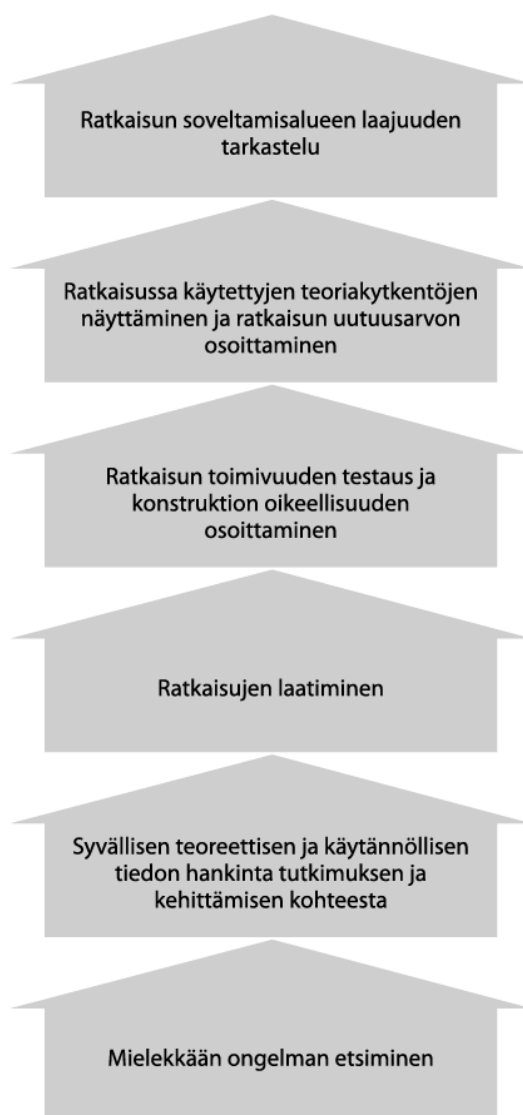
Tämä opinnäytetyö tehtiin kansainvälisen suunnittelu- ja konsultointipalveluita tarjoavan konsernin Suomessa toimiville yhtiöille. Euroopan markkinoille keskittyneessä konsernissa on yli 18000 työntekijää, ja heistä noin 3000 on Suomessa. Konsernin Suomen talousosastolla on työn laatimisaikana seitsemän tytäryhtiötä ja yhtä monta kirjanpitäjänä työskentelevää henkilöä. Kolmelle tytäryhtiölle on laadittava rahoituslaskelma.

Ruotsissa sijaitseva koko konsernin emoyhtiö laatii konsernitilinpäätöksen. Suomessa toimiva väliemoyhtiö, joka omistaa 100 % kaikista muista Suomessa toimivista konsernin yhtiöistä, ei ole velvollinen laatimaan konsernitilinpäätöstä. Konsernin Suomen yhtiöissä tilinpäätökset laaditaan suomaista tilinpäätöskäytäntöä noudattaen.

Lähes kaikki konsernin yhtiöt käyttävät yhteistä toiminnanohjausjärjestelmää ja tilikartta on kaikille eri maiden yhtiöille sama. Järjestelmästä saadaan valmiit tuloslaskelman ja taseen raportit, mutta ei rahoituslaskelmaa. Järjestelmän tuottamien englanninkielisten raporttien käyttäminen, nuorempien kirjanpitäjien kokemattomuus ja tilinpäätöskauden tiivis aikataulu tekevät rahoituslaskelman manuaalisesta laatimisesta haastavaa. Rahoituslaskelman tekeminen vie paljon aikaa etenkin kokemattomammilta kirjanpitäjiltä ja kuormittaa myös kirjanpito-osaston esimiestä. Lisäksi eri tytäryhtiöiden laskelmat ja niiden laatimistavat eroavat toisistaan. Tässä opinnäytetyössä pyrittiin tekemään rahoituslaskelman laatimisesta tehokkaampaa ja vähemmän kuormittavaa luomalla tytäryhtiöiden käyttöön malli, jolla tiedot rahoituslaskelmaan saadaan johdettua mahdollisimman suoraan tilinpäätöksen tulevista tiedoista. Tavoitteiden saavuttamiseksi malliin sisällytettiin myös ohjeita laskelman laatijoille.

#### 3.2 Opinnäytetyössä käytetty lähestymistapa ja valitut menetelmät

Opinnäytetyön pyrkimys oli uuden teorian tiedon tuottamisen sijaan löytää käytännön ratkaisu tilinpäätöksen laatimisprosessissa havaittuun epäkohtaan, eli kyseessä oli ongelma-perustainen kehittäminen. Tavoitteena oli kehittää tilinpäätöksen rahoituslaskelman laatimisprosessia ja tuottaa tytäryhtiöiden käyttöön yhdenmukainen rahoituslaskelmamalli. Siksi lähestymistavaksi valikoitui konstrukttiivinen tutkimus, jonka vaiheet näkyvät alla olevassa kuvassa. (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2015, 26, 65.)



KUVA 4: Konstruktiivisen tutkimuksen vaiheet (Ojasalo ym. 2015, 67)

Pääasialliset tietolähteet kehittämistyölle olivat viralliset lait, asetukset ja ohjeet sekä tytäryhtiöissä aikaisemmin laaditut rahoituslaskelmataulukot. Muita opinnäytetyötä varten tutkittuja lähteitä olivat oppikirjat, opetusvideot ja esimerkiksi julkaisut verkkolehdistä. Teorian ja historiatiedon pohjalta laadittiin taulukko-ohjelmalla erilaisia laskelmamalleja, joita testattiin tytäryhtiöiden vuosien 2019-2020 tilinpäätösaineistoilla, kunnes päädyttiin yhteen tytäryhtiöiden käyttöön soveltuvaan malliin. Opinnäytetyön yhdeksi tiedonkeruumenetelmäksi suunnitellut muutamat suppeat haastattelut kuituivat työn edetessä pariksi lyhyeksi keskusteluksi. Opinnäytetyössä rakennettu malli on tarkoitettu pelkästään tytäryhtiöiden sovellettavaksi, ei ulkopuolisille tahoille.

Suomen kirjanpitolaissa (1997, 3:1) on säädetty, että rahoituslaskelman laadintavelvollisuus koskee suuryrityksiä ja yleisen edun kannalta merkittäviä yhteisöjä. Nämä kaksi käsitettä käydään tarkemmin läpi kahdessa seuraavassa kappaleessa.

Suuryritys on Kirjanpitolain (1997) 1 luvun 4c pykälän mukaan yhteisö, ”jolla sekä päättyneellä että sitä välittömästi edeltäneellä tilikaudella ylittyy vähintään kaksi seuraavista kolmesta raja-arvosta

tilinpäätöspäivänä: 1) taseen loppusumma 20 000 000 euroa; 2) liikevaihto 40 000 000 euroa; 3) tilikauden aikana palveluksessa keskimäärin 250 henkilöä.”

Kirjanpitolain (1997) 1 luvun 9 pykälän mukaan merkittäviä yhteisöjä ovat suomalaiset pörssiyhtiöt, luottolaitokset ja vakuutusyhtiöt. Tämän opinnäytetyön tytäryhtiöt eivät harjoita luottolaitostoimintaa eivätkä ne ole vakuutusyhtiöitä. Emoyhtiö on listattu Tukholman pörssiin, mutta yksittäisillä tytäryhtiöiden osakkeilla ei käydä kauppaa markkinoilla.

Konsernin suomalaisista yhtiöistä kolme täytti kirjanpitolain määritelmien mukaiset suuryrityksen tunnusmerkit vuoden 2020 tilinpäätöksessä. Näin ollen nämä yhtiöt olivat velvollisia laatimaan omiin tilinpäätöksiinsä rahoituslaskelman. Tässä opinnäytetyössä yhtiöistä käytetään nimitystä tytäryhtiöt.

### 3.3 Aikaisemmat käytännöt tytäryhtiöissä

Kaikissa tytäryhtiöissä rahoituslaskelmat on tehty aina epäsuoralla menetelmällä, eli oikaisemalla tulosta ennen veroja. Tähän käytäntöön ei ole näillä näkymin tulossa muutosta, sillä toiminnanohjausjärjestelmästä ei saada riittävällä tasolla eriteltyä tietoa suoran laskelman laatimiseksi. Järjestelmään ei myöskään ole suunnitteilla tähän liittyviä kehityshankkeita.

Kahden tytäryhtiön rahoituslaskelman laadintaan oli käytetty tilinpäätöstaulukon yhteydessä olevaa pohjaa, missä tuloslaskelman ja taseen luvut oli syötetty tilinpäätöksen taulukoihin. Niistä summat nousivat soluviittauskaavojen avulla rahoituslaskelmavälilehdelle ja sieltä edelleen varsinaiseen tilinpäätökseen. Yhden tytäryhtiön rahoituslaskelmaan tarvittavat luvut oli poimittu tuloslaskelmasta ja taseesta muusta tilinpäätösaineistosta erillään olevaan taulukkoon välillä soluviittauksina, välillä pelkinä numeroina. Sen vuoksi ilmoitettujen summien alkuperän jäljittäminen oli työlästä, ellei jopa mahdotonta.

Opinnäytetyön tueksi suunnitellut haastattelut typistyivät lopulta kahteen lyhyeen keskusteluun ja yhteen pikaiseen juttutuokioon kuulumisten vaihdon yhteydessä. Kaikki haastatellut kertoivat opetelleensa rahoituslaskelman laatimisen työn ohessa siinä vaiheessa, kun asia oli tullut ajankohtaiseksi. Oppia he olivat etsineet aikaisemmista malleista ja kollegoilta, KILA:n yleisohjeesta ja erilaisista videokoulutuksista sekä netistä tietoja hakemalla. Laskelman laadinta on koettu vähintäänkin hankalaksi, ”pakolliseksi pahaksi”, eivätkä kirjanpitäjät osanneet sanoa käytetäänkö rahoituslaskelmia yhtiön sisällä tai mitä hyötyä laskelmasta ylipäänsä voisi olla. Kirjanpitäjillä ei keskustelujen mukaan ole ollut aikaa perehtyä rahoituslaskelman tulkitsemiseen.

### 3.4 Rahoituslaskelmamallin luominen ja testaus

Ratkaisua lähdettiin hakemaan kolmella erilaisella Exceliin rakennetulla mallilla: KILA:n yleisohjeen epäsuoran laskelmamallin mukaan laaditulla erillisellä taulukolla (liite Laskelmamalli 1), yhdellä tytäryhtiöllä aikaisemmin käytössä olleella erillistaulukolla (liite Laskelmamalli 2) ja kahden tytäryhtiön käytössä olleella tilinpäätöstaulukkojärjestelmällä (liite Laskelmamalli 3). Näihin kolmeen testimalliin päädyttiin, koska oli tarpeen opetella rahoituslaskelman laadinnan perusteet mutta toisaalta piti pystyä tuottamaan aikaisempien tilinpäätösten mukainen lopullinen tilinpäätöksen rahoituslaskelma vertailutietojen jatkuvuuden säilyttämiseksi.

Erilaisia rahoituslaskelman laadintamalleja testaamalla kerättiin kokemuksia mallien eroista ja siten pystyttiin vertailemaan tietojen syöttämisen sujuvuutta ja arvojen muuttamisen helppoutta sekä laadinnan nopeutta ja tehokkuutta. Mallien testaamiseen käytettiin pääasiassa tytäryhtiöiden vuoden 2020 ja 2021 tilinpäätösaineistoja. Testattuja laskelmamalleja kuvaillaan tarkemmin seuraavaksi.

Ensimmäisessä mallissa KILA:n yleisohjeen mukainen epäsuoran rahoituslaskelmamallin mukainen kaava vietiin Excel-taulukkoon. Työkirjan seuraaville välilehdille lisättiin tase, tuloslaskelma ja lisätiedot, joille laadittiin myös tarvittavat apulaskelmat. Näiltä välilehdiltä johdettiin lukemat rahoituslaskelmaan. Prosessi koettiin työlääksi, koska koko järjestelmä piti luoda tyhjästä jokaisen testattavan vuoden laskelmaa varten. Lopputulokseksi saatu rahoituslaskelma olisi pitänyt viedä vielä erikseen tilinpäätösasiakirjaan.

Toinen testauksessa ollut malli oli ollut yhden tytäryhtiön käytössä muutaman vuoden ajan. Se oli toiminnaltaan hyvin samanlainen kuin ensimmäinenkin. Kaava mukaili yleisohjeen rahoituslaskelmamallia, joskin saadut osingot ja maksetut välittömät verot oli taulukossa ennen käyttöpääoman muutoslaskelmia. Ensimmäisestä laskelmajärjestelmästä se erosi lähinnä siten, että siinä oli valmiiksi laadittuja kaavoja käyttöomaisuuden myyntivoittoja ja -tappioita, konserniavustusta ja veroja varten. Tässäkin mallissa luvut oli johdettava taseesta, tuloksesta ja apulaskelmista omana laskelmanaan, ja lopputulema piti viedä tilinpäätökseen käsin.

Testauksen edetessä yllä kuvaillut tilinpäätöksestä erillisten tiedostojen laskelmat hylättiin työläinä, koska ne vaativat tase- ja tulostietojen syöttämistä moneen kertaan eri paikkoihin, mikä lisäsi virheen riskiä. Erillisten laskentatiedostojen malleissa piti lopuksi vielä tarkistaa, että rahoituslaskelman luvut täsmäivät tilinpäätöksen tuloslaskelman, taseen ja liitetietojen vastaaviin lukuihin. Tilinpäätöskommenttien mukaiset korjaukset piti muistaa viedä molempiin taulukoihin ja mahdolliset rahoituslaskelmaan syntyneet muutokset taas takaisin tilinpäätöksen rahoituslaskelmaan.

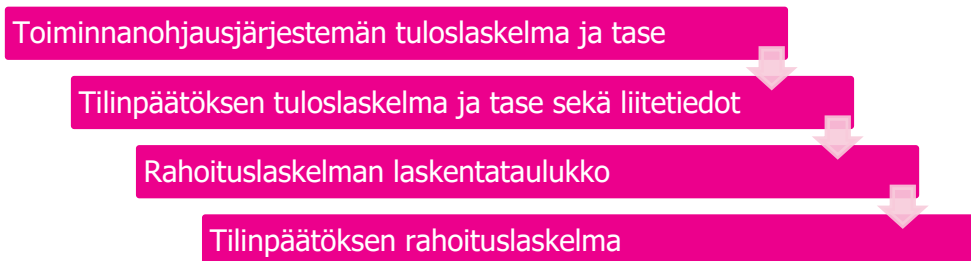


KUVA 5: Lukuja johtaminen kaavojen avulla toiminnanohjausjärjestelmästä tilinpäätökseen erillisten laskentatiedostojen mallissa

Kolmas testattava laskelmamalli oli yhteen Excel-tiedostoon koottu tilinpäätöstaulukkojärjestelmä, joka on ollut käytössä useamman vuoden ajan kahdella tytäryhtiöllä. Tässä mallissa liiketoiminnan

rahavirrassa esitettävän käyttöpääoman muutoksen selvittämiseksi tilinpäätöstiedostoon on luotu omalle välilehdelle taulukko, jossa lyhytaikaisten saamisten ja velkojen muutos saatiin laskettua. Samalle välilehdelle laskettiin myös maksetut välittömät verot. Kolmannesta laskelmamallista on käytössä kaksi eri muunnelmaa. Ensimmäisessä muunnelmassa on tilinpäätösjulkaisua varten erilliset välilehdet tuloslaskelmalle, taseelle, rahoituslaskelmalle ja liitetiedoille sekä niiden lisäksi välilehdet apulaskelmia varten. Tiedot kerätään ensin rahoituslaskelman apulaskentavälilehdelle kaavojen avulla tilinpäätösjulkaisun Tulos, tase ja liitetiedot -välilehdiltä ja johdetaan sieltä tilinpäätöksen rahoituslaskelmalle. Toisessa muunnelmassa tulos, tase, rahoituslaskelma ja liitetiedot ovat yhdellä välilehdellä ja apulaskelmat omilla välilehdillään. Tarvittavat luvut on syötetty apulaskelmaan käsin ja sieltä kaavojen avulla tilinpäätöksen rahoituslaskelmaan.

Parhaaksi ja tehokkaimmaksi ratkaisuksi todettiin kolmannen testimallin suoraan tilinpäätöstaulukkoon laadittava rahoituslaskelma, jossa käytetään hyödyksi tilinpäätöstaulukkoon valmiiksi laskettuja lukuja sekä siihen liitettyä tasetta ja tuloslaskelmaa. Malleja testatessa todettiin, että tehokkuuden parantamisen vuoksi kolmannen mallin kaksi muunnelmaa kannatti sulauttaa toisiinsa. Tulos, tase, rahoituslaskelma ja liitetiedot oli kätevintä järjestää yhdelle Tilinpäätös-välilehdelle ja apulaskelmat omille välilehdilleen. Tiedot kerätään rahoituslaskelman laskentataulukkoon kaavojen avulla Tilinpäätös-välilehdeltä, mistä käyttöpääoman muutoksen ja maksettujen verojen lopputulemat johdetaan takaisin Tilinpäätös-välilehden rahoituslaskelmaosioon, edelleen kaavoja apuna käyttäen.



KUVA 6: Lukujen johtaminen kaavojen avulla toiminnanohjausjärjestelmästä tilinpäätökseen yhden laskentatiedoston mallissa

Koska luvut johdetaan rahoituslaskelmaan kaavojen avulla tilinpäätösaineistosta, on tärkeää että kirjanpitäjä käy erien sisällön läpi ennen laskelman julkaisemista. Alkuperäisiä lähteitä tarkastele-malla varmistetaan, että saamiset, velat ja korot sekä muut tuotot ja kulut on jaettu oikeisiin raha-virtoihin. Esimerkiksi pysyvien vastaavien myynnistä saadut voitot on erotettava liiketoiminnan tuo-toista ja ilmoitettava investointien rahavirrassa (Kirjanpitolausakunta 2007, 6).

Yllä kuvatulla mallilla laadittu rahoituslaskelma sisällytettiin vuoden 2021 tilinpäätösaineistoon ja lä-hetettiin yhtiön tilintarkastajille. Tilintarkastajalta tulleen palautteen mukaan tehtiin korjaus makset-tujen verojen käsittelytapaan: taseeseen velaksi kirjatun tuloverojaksotuksen muutos tulee elimi-noida käyttöpääoman muutoslaskelmalta. Muita huomioita tai korjauksia ei esitetty tehtäväksi rahoi-tuslaskelmaan vuoden 2021 tilinpäätöksen yhteydessä.



Opinnäytetyön tuloksena syntyneen mallin todettiin täyttävän tehtävälle asetetut tavoitteet: rahoituslaskelman laatiminen helpottui, tietojen vertailukelpoisuus pystyttiin varmistamaan aikaisempaa paremmin ja virheen riskiä pystyttiin pienentämään kaavojen ja vaiheiden vähentämisen avulla. Opinnäytettä varten koottu tilinpäätös ja siinä oleva rahoituslaskelma tulevat toimimaan mallina seuraavassa, vuoden 2022 tilinpäätöksessä. Tarvittavat ohjeet kirjoitettiin samaan taulukkojärjestelmään valmiiksi eikä erillistä ohjetta siten tarvittu.

## 4 YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Suuryrityksiltä ja yleisen edun kannalta merkittäviltä yhteisöiltä vaadittava rahoituslaskelman tarkoituksena on täydentää taseesta ja tuloslaskelmasta saatavia tietoja (Kirjanpitolaki 1997/1336, 3:1; Perälä & Schwartz 2019, Esipuhe). Näitä maksukyvyystä ja vakavaraisuudesta kertovia tietoja voivat tarvita yhtiön johdon lisäksi mahdolliset sijoittajat ja rahoittajat, tilaajatahot ja tavarantoimittajat. Muita lisäinformaatiosta kiinnostuneita voivat olla kilpailijat ja tutkijat (Leppiniemi & Kykkänen 2019, 19). Tätä työtä käsittelevissä tytäryhtiöissä rahoituslaskelman laadinta on kirjanpitäjien keskinäisten juttutuokioiden sekä opinnäytetyön oman kokemuksen mukaan koettu hyvin työlääksi, hieman stressaavaksi ja paljon aikaa vieväksi toimenpiteeksi. Laskelma laaditaan vain koska laki niin määrää eikä kukaan ole ehtinyt pohtia mitä hyötyä laskelmasta on ja kenelle.

Opinnäytetyön tavoitteena oli luoda tilinpäätöksen rahoituslaskelman laadintaan kaava tai malli, jonka avulla helpotetaan kirjanpitäjien työtä ja vähennetään kuormitusta kiireisellä tilinpäätöskaudella. Työtä tehdessä testattiin erilaisia taulukkomalleja tytäryhtiöiden tilinpäätösten rahoituslaskelmien tuottamiseksi aikaisempaa vaivattomammin. Testausten tuloksena saatiin lisättyä toimiva rahoituslaskelmaosuus tilinpäätöstaulukkojärjestelmään, jossa tuloslaskelmasta, taseesta ja liitetiedoista syötetyt luvut tuottavat tilinpäätökseen tarvittavat raportit sujuvasti samalla, kun varmistetaan tietojen luotettavuus ja tulosten johdonmukaisuus. Myös korjausten tekeminen on tässä mallissa aikaisempaa helpompaa, koska lukujen alkuperän jäljittäminen on mahdollistettu kaavojen avulla. Taulukkojärjestelmään lisätyt ohjeet, mm. viittaukset Kirjanpitolautakunnan yleisohjeeseen, auttavat sen käyttäjää täyttämään tiedot oikein.

Jotta rahoituslaskelman laatimisesta tulee muiden tilinpäätöksen raporttien tekemisen kaltaista rutinaa, tulee kirjanpitäjän opiskella aihetta huolellisesti eri lähteiden avulla. Työnantajan olisi hyvä antaa kirjanpitäjien käyttöön ohjeita ja oppaita eri muodoissa, kuten koulutusvideoina, oppikirjoina ja mahdollisesti myös luentoina yhteisissä tilaisuuksissa. Laskelman laatimiseksi luodut kaavat ja mallit tuottavat luotettavaa ja johdonmukaista tietoa vain, jos laskelman laatija on perillä raportin tuottamiseen liittyvistä säännöistä ja ohjeista.

Vuoden 2021 tilinpäätöstä tehdessä opinnäytetyön tuloksena syntynyt malli käytettiin yhden tytäryhtiön taloudellisen tuloksen raportointiin. Siinä yhteydessä voitiin todeta, että luotu taulukkojärjestelmä tosiaan teki tilinpäätöstä varten laadittavien laskelmien laadinnasta helpompaa ja varmasti myös nopeampaa, vaikka aikaa ei varsinaisesti mitattukaan. Opinnäytetyötä tehdessä saatu oppi, mallin yhteyteen lisätyt ohjeet ja muuhun kirjanpitotyöhön vapautunut aika auttoivat lievittämään rahoituslaskelman laadinnan aiheuttamaa stressiä.

### Eettisyys

Tämä opinnäytetyö on tehty Savonia ammattikorkeakoulun ohjeita noudattaen. Työssä on keskitytty teknisen suorituksen helpottamiseen ja laskelman kokoamistapojen yhtenäistämiseen tytäryhtiöissä sekä tuotetun tiedon luotettavuuden parantamiseen. Työssä on käsitelty aihealueeseen liittyviä lakeja, tekstejä ja ohjeita sekä muita julkaisuja, jotka on merkitty opinnäytetyöhön asiaan kuuluvien viittausten avulla.

sin. Lisäksi työssä on käytetty tytäryritysten tilinpäätösaineistoja työn tilaajan suostumuksella. Tilauksella on ollut mahdollisuus tarkastaa opinnäytetyö ennen julkaisemista ja esittää korjausehdotuksia yrityssalaisuuksien suojaamiseksi. Lopullisessa työssä ei ole julkaistu tytäryhtiöihin liittyviä salassa pidettäviä tietoja. Opinnäytetyön tuotos soveltuu ainoastaan tytäryritysten käyttöön, koska siinä nojataan vahvasti konsernin tuottamaan aineistoon ja laskentamenetelmiin.

Tietoja on kerätty vähäisissä määrin myös tytäryhtiöitten kirjanpitäjiä jututtamalla. Juttutuokiot on pidetty sekä heidän itsensä että työnantajan suostumuksella ja heidän antamansa tiedot on kirjattu opinnäytetyöhön siten, ettei vastauksen antajaa pysty siitä tunnistamaan. Haastateltavien taustatietoja, esimerkiksi ikää tai sukupuolta, ei ole kirjattu muistiin eikä heidän nimiään ole tallennettu tai julkaistu.

Tämä opinnäytetyö on tehty pääsääntöisesti kirjoittajan omalla vapaa-ajalla. Mikäli on käytetty työaikaa, se on tehty työn toimeksiantajan suostumuksella. Opinnäytetyöstä aiheutuvat kulut, esimerkiksi kirjahankinnat, on opinnäytetyön kirjoittaja kustantanut henkilökohtaisesti.

## 5 POHDINTA

Tilinpäätöksen laatimisen jakso on kirjanpitäjän vuosikellossa hyvin kiireistä aikaa. Toimiva laskenta-kaava rahoituslaskelman muodostamiseen ja sen sisältämä ohjeistus säästävät kirjanpitäjien työaikaa ja vähentävät tilinpäätöksen laatimisesta aiheutuvaa stressiä. Molemmat vaikutukset tuottavat hyötyä sekä työntekijälle että työnantajalle. Tilinpäätöksessä annettavien tietojen vertailukelpoisuuden ja luotettavuuden parantaminen kirkastaa yrityksestä annettavaa kuvaa.

Opinnäytetyön tavoite tietojen kokoamisen nopeuttamisesta täyttyi. Kun tietyt luvut tarvitsee syöttää järjestelmään vain kerran, tarkkuus lisääntyy. Lyhyiden muistiinpanojen sisällyttäminen tilinpäätöstiedoston välilehdille helpottaa tietojen syöttämistä ja kaavojen käyttöä. Kaavojen käyttö puolestaan auttaa taulukon käyttäjiä, esimerkiksi tilintarkastajia, pääsemään perille laskentalogiikasta.

Kehittämistyötä voitaisiin jatkossa laajentaa tapaan, jolla tietoja haetaan tilinpäätökseen esimerkiksi Excelin Haku-kaavaa käyttäen. Lisäksi tilikarttaa ja kirjausohjeita voisi säätää hiukan siten, että niissä otettaisiin huomioon myös rahoituslaskelman erät. Toisaalta yhtiöissä on tulossa muutoksia, jotka vaikuttavat kirjanpitoitoiden uudelleenjärjestelyihin ja sen vuoksi kehitystyön jatkaminen tässä vaiheessa ei ole mielekäästä.

Opinnäytetyötä tehdessä olen oppinut lisää eri kirjanpitoerien tarkoituksesta ja vaikutuksista. Lisäksi olen syventänyt tietämystäni tilinpäätöksen laadinnasta sekä tilintarkastajan näkökulmasta aiheeseen. Rahoituslaskelman laadintaan perehtyminen on vahvistanut osaamistani kirjanpidon työtehtävissä. Olen myös oppinut, että kirjanpityö vaatii jatkuvaa tietojen päivittämistä sekä jo aiemmin opeteltujen laki- ja vero-ohjeitten läpikäymistä yhä uudelleen, jotta monimutkaiset säännöt pysyvät mielessä tuoreena ja aina käyttövalmiina. Uusia ahaa-elämyksiä ja tulkinnallisia näkökulmia löytyy jokaisella lukukerralla.

Tämän opinnäytetyön tekemisen haasteet liittyivät lähinnä palkkatyön ja opinnäytetyön yhteensovittamiseen, ajan käyttöön ja vähäiseen motivaatioon. Alkuvaiheessa minulla oli päivätyössä kiirettä ja stressiä, minkä vuoksi iltaisin ja viikonloppuisin ei ollut enää energiaa kirjoitustyölle. Päivätyön stressin helpottaessa motivaation puute venytti opinnäytetyön aikataulua. Etukäteen suunnitellut haastattelut eivät toteutuneet toivotulla tavalla, kun kiireiset kollegat eivät olleet halukkaita irrottamaan siihen ylimääräistä aikaa. Jos olisin ollut vielä aktiivisempi yhteydenottoissani, olisin mahdollisesti voinut saada kerättyä useamman kollegan kokemuksia rahoituslaskelman laadinnasta. Haastatteluosio ei kuitenkaan ollut alun alkaenkaan merkittävä tietolähde työtä tehdessä, joten siitä luopuminen ei vaikeuttanut työn edistymistä.

Vuoden 2022 alussa annettu ilmoitus tulossa olevista yhtiöjärjestelyistä sai kaikkien huomion kiinnittymään edessä oleviin muutoksiin eikä tällä hetkellä käytössä olevien toimintatapojen kehittäminen ole enää ajankohtaista. Kirjanpito-osaston työjärjestys tulee kokemaan suuria muutoksia eikä vielä tässä vaiheessa tiedetä, ketkä tulevat olemaan vastuussa vuoden 2023 tilinpäätösten laatimisesta. Rahoituslaskelmalisäosalla varustettu tilinpäätöstaulukkojärjestelmä tulee olemaan vähintään yhden yhtiön käytössä vuoden 2022 tilinpäätöksiä työstettäessä ja se on konsernin yhtiöiden käytettävissä, mikäli tarvetta esiintyy.

## LÄHTEET

- Finanssivalvonta 2018. IFRS-sääntely. Verkkojulkaisu. Päivitetty 20.11.2018. <https://www.finanssivalvonta.fi/paaomamarkkinat/liikkeeseenlaskijat-ja-sijoittajat/ifrs/ifrs-saantely/>. Viitattu 17.8.2022.
- IFRS Foundation 2021. IAS 7 Statement of Cash Flows. <https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/ias-7-statement-of-cash-flows/#about>. Viitattu 3.8.2021.
- Kallunki, Juha-Pekka 2022. Tilinpäätösanalyysi. 2. painos. E-kirja. Helsinki: Alma Talent. [https://verkkokirjahylly-almatalent-fi.ezproxy.savonia.fi/teos/GAGBGXETEB#kohta:Tilinp\(\(e4\)\)\(\(e4\)t\(\(f6\)\)-sanalyysi/piste:b0](https://verkkokirjahylly-almatalent-fi.ezproxy.savonia.fi/teos/GAGBGXETEB#kohta:Tilinp((e4))((e4)t((f6))-sanalyysi/piste:b0). Viitattu 10.8.2022.
- Kirjanpitoasetus 1997/1339. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1997/19971339>. Viitattu 3.8.2021.
- Kirjanpitolaki 1997/1336. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1997/19971336>. Viitattu 3.8.2021.
- Kirjanpitolautakunta 2007. Yleisohje rahoituslaskelman laatimisesta. Kauppa- ja teollisuusministeriö. Päivitetty 11.12.2007. <https://kirjanpitolautakunta.fi/-/rahoituslaskelman-laatiminen>. Viitattu 11.8.2021.
- Leppiniemi, Jarmo & Kykkänen, Tapani 2019. Kirjanpito, tilinpäätös ja tilinpäätöksen tulkinta. 10. painos. E-kirja. Helsinki: Alma Talent Oy. <https://verkkokirjahylly-almatalent-fi.ezproxy-savonia.fi/teos/EAGBFXDTEB#piste:b0>. Viitattu 1.8.2022.
- Ojasalo, Katri, Moilanen, Teemu & Ritalahti, Jarmo 2015. Kehittämistyön menetelmät : uudenlaista osaamista liiketoimintaan. 3.-4. painos. E-kirja. Helsinki: Sanoma Pro Oy. <https://www.ellibslibrary.com/book/978-952-63-2695-5>. Viitattu 10.5.2021.
- Osakeyhtiölaki 21.7.2006/624. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060624#V29>. Viitattu 6.4.2022.
- Patentti- ja rekisterihallitus julkaisuaika tuntematon. Tilinpäätökset kaupparekisteriin. <https://www.prh.fi/fi/tilinpaatokset.html>. Viitattu 18.10.2021.
- Patentti- ja rekisterihallitus 2022. Osakeyhtiön ja osuuskunnan tilinpäätöksen ilmoittaminen. Päivitetty 19.9.2022. [https://www.prh.fi/fi/tilinpaatokset/osakeyhtio\\_ja\\_osuuskunta\\_tilinpaatos\\_kaupparekisteriin.html](https://www.prh.fi/fi/tilinpaatokset/osakeyhtio_ja_osuuskunta_tilinpaatos_kaupparekisteriin.html). Viitattu 29.9.2022.
- Perälä, Samuli & Schwartz, Katri 2019. Rahoituslaskelma. Verkkojulkaisu. Helsinki: Suomen Tilintarkastajat ry. Päivitetty 16.10.2019. <https://stakatemia.fi/tuote/rahoituslaskelma-onlinejulkaisu/>. Viitattu 11.8.2021.
- Salmi, Ilari 2020. Mitä tilinpäätös kertoo? 10. painos. E-kirja. Helsinki: Edita Publishing Oy. <https://www.ellibslibrary.com/book/978-951-37-7665-7>. Viitattu 3.8.2021.
- Tilastokeskus julkaisuaika tuntematon. Rekistereiden ja yritystilastojen esittely. <https://www.stat.fi/tup/yritysrekisteri/esittely.html>. Viitattu 7.4.2022.

Valtioneuvoston asetus pien- ja mikroyrityksen tilinpäätöksessä esitettävistä tiedoista 1753/2015. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2015/20151753>. Viitattu 6.4.2022.

Yritystutkimus (yhdistys), Heikinmatti, Kirsi, Jahkonen, Eetu, Kanervisto, Mari, Kekki, Sari, Marjomaa, Joonas, Ruusulaakso, Joni & Toivio, Ari 2017. Yritystutkimuksen tilinpäätösanalyysi. 10. painos. E-kirja. Helsinki: Gaudeamus. [http://yritystutkimusry.fi/wp-content/uploads/2021/04/-Yritystutkimuksen\\_Tilinpaatosanalyysi.pdf](http://yritystutkimusry.fi/wp-content/uploads/2021/04/-Yritystutkimuksen_Tilinpaatosanalyysi.pdf). Viitattu 3.8.2022.

## LIITE 1: LASKELMAMALLI 1

**Epäsuora rahoituslaskelma**

|                                  |  |        |   |
|----------------------------------|--|--------|---|
| <b>Liiketoiminnan rahavirta:</b> |  |        |   |
| 7.2.1                            | Voitto/tappio ennen satunnaisia eriä   | +/- xx | 0,00 tuloslaskelma                          |
|                                  | <i>Liiketuloksen oikaisut</i>  | +/- xx | 0,00 manuaalioikaisu jälkikäteen            |
|                                  | Oikaisut:  |        |   |
| 7.2.1                            | Suunnitelman mukaiset poistot  | +xx    | 0,00 tuloslaskelma                          |
| 7.2.1                            | Realisoitumattomat kurssivoitot ja -tappiot (jaksotetut)   | -/+xx  | 0,00 N/A                                    |
| 7.2.1 ja 7.2.3                   | Muut tuotot ja kulut, joihin ei liity maksua   | -/+xx  |   |
|                                  | - pakollisten varausten tuloslaskelmaan merkityt vastaerät   |        | 0,00 tuloslaskelma                          |
| 7.2.1                            | Rahoitustuotot ja -kulut, joihin ei liity maksua   | -/+xx  | 0,00 tuloslaskelma                          |
|                                  | <i>Rahoitustuotot ja -kulut, manuaalioikaisu</i>   | -/+xx  | 0,00 manuaalioikaisu jälkikäteen            |
| 7.2.1                            | Muut oikaisut  | +/- xx |   |
|                                  | <b>Rahavirta ennen käyttö pääoman muutosta</b>   | +/- xx | 0,00  |
|                                  | Käyttö pääoman muutos:   |        |   |
| 7.2.3                            | Lyhytaikaisten korottomien liikesaamisten lisäys(-)/vähennys(+)  | -/+xx  | Lyhytaik.saam. lis(-), väh(+) apulaskelma 3 |
|                                  | Vaihto-omaisuuden lisäys(-)/vähennys(+)  | -/+xx  | apulaskelma 4                               |
| 7.2.3                            | Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys(+)/vähennys(-)  | +/- xx | Lyhytaik.velk. lis(+), väh(-) apulaskelma 5 |
|                                  | <b>Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja</b>   | +/- xx |   |
| 4.6                              | Maksetut korot ja maksut muista liiketoiminnan rahoituskuluista  | - xx   | apulaskelma 6                               |
| 4.6                              | Saadut osingot liiketoiminnasta  | +xx    |   |
| 4.6                              | Saadut korot liiketoiminnasta  | +xx    |   |
| 4.9                              | Maksetut välittömät verot  | - xx   | apulaskelma 7                               |
|                                  | <b>Rahavirta ennen satunnaisia eriä</b>  | +/- xx |   |
|                                  | <b>Liiketoiminnan satunnaisista eristä johtuva rahavirta (netto)</b>   | +/- xx |   |
|                                  | Rahavirtoina toteutuneet oman pääoman veloitukset/hyvitykset aikaisempien tilikausien kertaluonteisista tapahtumista | +/- xx |   |
| 4.1                              | <b>Liiketoiminnan rahavirta (A)</b>  | +/- xx |   |
| <b>Investointien rahavirta:</b>  |  |        |   |
| 4.10                             | Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin  | - xx   | apulaskelma 8                               |
| 4.10                             | Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot  | +xx    | apulaskelma 8                               |
| 4.2                              | Myönnetty lainat   | - xx   |   |
| 4.2                              | Investoinnit muihin sijoituksiin   | - xx   | apulaskelma 9                               |
| 4.2                              | Lainasaamisten takaisinmaksut  | +xx    |   |
| 4.10                             | Luovutustulot muista sijoituksista   | +xx    |   |
| 4.6                              | Saadut korot investoinneista   | +xx    |   |
| 4.6                              | Saadut osingot investoinneista   | +xx    |   |
| 4.9                              | Maksetut välittömät verot  | -xx    |   |
| 4.2                              | <b>Investointien rahavirta (B)</b>   | +/- xx |   |
| <b>Rahoituksen rahavirta:</b>    |  |        |   |
| 4.3                              | Maksullinen oman pääoman lisäys  | +xx    |   |
| 4.3                              | Omien osakkeiden hankkiminen   | - xx   |   |
| 4.3                              | Omien osakkeiden myynti  | +xx    |   |
| 4.3 ja 4.5                       | Lyhytaikaisten lainojen nostot   | +xx    | tase  |
| 4.3 ja 4.5                       | Lyhytaikaisten lainojen takaisinmaksut   | - xx   | tase  |
| 4.3                              | Pitkäaikaisten lainojen nostot   | +xx    | tase  |
| 4.3                              | Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut   | - xx   | tase  |
| 4.6                              | Maksetut korot ja maksut rahoituskuluista  | -xx    |   |
| 4.6                              | <b>Maksetut osingot ja muu voitonjako</b>  | - xx   | apulaskelma 10                              |
| 4.9                              | Maksetut välittömät verot  | -xx    | apulaskelma 11                              |
| 4.3                              | <b>Rahoituksen rahavirta (C)</b>   | +/- xx |   |
| <b>Rahavarojen muutos</b>        |  |        |   |
|                                  | (A+B+C) lisäys (+) / vähennys (-)  | +/- xx |   |
|                                  | Rahavarat tilikauden alussa  | xx     |   |
|                                  | Rahavarat tilikauden lopussa   | xx     |   |

## LIITE 2: LASKELMAMALLI 2

Xxx Oy

## RAHOITUSLASKELMA 2019

| Liiketoiminnan rahavirta              | Tilinpäätökset | Käyttöomais.<br>myyntivoitot | Konserni-<br>avustus | Vuokra-<br>velvoite | Romutukset/<br>myyntitappiot | Verot       | Korjattu<br>rahavirta |
|---------------------------------------|----------------|------------------------------|----------------------|---------------------|------------------------------|-------------|-----------------------|
| Liikevoitto/liiketappio               | 0,00           |                              |                      |                     |                              |             | 0,00                  |
| Rahoitustuotot ja -kulut              | 0,00           |                              |                      |                     |                              |             | 0,00                  |
| Oikaisut liikevoittoon                | 0,00           |                              |                      |                     |                              |             | 0,00                  |
| Maksetut korot ja maksut              | 0,00           |                              |                      |                     |                              |             | 0,00                  |
| Saadut osingot                        | 0,00           |                              |                      |                     |                              |             | 0,00                  |
| Muut rahoituserät (satunnaiset kulut) | 0,00           |                              |                      |                     |                              |             | 0,00                  |
| Saadut korot                          | 0,00           |                              |                      |                     |                              |             | 0,00                  |
| Verot                                 | 0,00           |                              |                      |                     |                              |             | 0,00                  |
|                                       | 0,00           |                              |                      |                     |                              |             | 0,00                  |
| <i>Käyttöpääoman muutos</i>           |                |                              |                      |                     |                              |             |                       |
| Lyhytaik.saam. lis(-), väh(+)         | 0,00           |                              |                      |                     |                              |             | 0,00                  |
| Lyhytaik.velk. lis(+), väh(-)         | 0,00           |                              |                      |                     |                              |             | 0,00                  |
|                                       | 0,00           |                              |                      |                     |                              |             | 0,00                  |
| <b>Liiketoiminnan rahavirta</b>       | <b>0,00</b>    |                              |                      |                     |                              |             | <b>0,00</b>           |
| <b>Investointien rahavirta</b>        |                |                              |                      |                     |                              |             |                       |
| Aineellisten/aineettomien ostot       | 0,00           |                              |                      |                     |                              |             | 0,00                  |
| Aineellisten/aineettomien myynnit     | 0,00           |                              |                      |                     |                              |             | 0,00                  |
| Investoinnit muihin sijoituksiin      | 0,00           |                              |                      |                     |                              |             | 0,00                  |
| Luovutustappiot muista sijoituksista  | 0,00           |                              |                      |                     |                              |             | 0,00                  |
| Investointien rahavirta yhteensä      | 0,00           |                              |                      |                     |                              |             | 0,00                  |
| <b>Rahavirta ennen rahoitusta</b>     | <b>0,00</b>    |                              |                      |                     |                              |             | <b>0,00</b>           |
| <b>Rahoituksen rahavirta</b>          |                |                              |                      |                     |                              |             |                       |
| Pitkäaik.lainojen lis(+), väh(-)      |                |                              |                      |                     |                              |             | 0,00                  |
| Siirto sijoitetun pääoman rahastoon   | 0,00           |                              |                      |                     |                              |             | 0,00                  |
| Maksetut osingot                      | 0,00           |                              |                      |                     |                              |             | 0,00                  |
| Maksetut/saadut konserniavustukset    | 0,00           |                              |                      |                     |                              |             | 0,00                  |
| Rahoituksen kassavirta yhteensä       | 0,00           |                              |                      |                     |                              |             | 0,00                  |
| <b>Likvidien varojen lisäys/väh.</b>  | <b>0,00</b>    | <b>0,00</b>                  | <b>0,00</b>          |                     | <b>0,00</b>                  | <b>0,00</b> | <b>0,00</b>           |
| <b>Rahavarojen muutos</b>             |                |                              |                      |                     |                              |             |                       |
| Likvidit varat 31.12.                 | 0,00           |                              |                      |                     |                              |             | 0,00                  |
| Konsernirakenteen muutokset           | 0,00           |                              |                      |                     |                              |             | 0,00                  |
| Likvidit varat 1.1.                   | 0,00           |                              |                      |                     |                              |             | 0,00                  |
| <b>Likvidinen varojen lisäys/väh</b>  | <b>0,00</b>    | <b>0,00</b>                  | <b>0,00</b>          | <b>0,00</b>         | <b>0,00</b>                  | <b>0,00</b> | <b>0,00</b>           |

Erotus

0,00

0,00





|    |  | 0,00                         | 0,00                             | 2018 luvut tehty   |
|----|--|------------------------------|----------------------------------|--|
| 1) | Poistot aineettomista ja aineellisista                                 |                              |                                  |  |
|    | ei tapahtumia vuonna 2015  |                              |                                  | 0  |
| 2) | Kon-myyntit  |                              |                                  | 0  |
| 3) | Muut sijoitukset   |                              |                                  | 0,00   |
|    | Pakollisten varausten muutos (taseen muutos)                           |                              |                                  |  |
| 4) | Osingot  |                              | Yyy Oy:lle maksettu 16.5.18      | 0,00   |
|    | Saadut   |                              |                                  | 0,00   |
| 5) | konsernitili   |                              |                                  |  |
| 6) | Tuloverot  |                              |                                  |  |
|    | Maksetut välittömät verot:   |                              |                                  |  |
|    | + Tulolaskelman tuloverot ja muut välittömät verot                     | 0,00                         |                                  |  |
|    | + Valittomien verojen osuus siirtoveloista ja muista veloista (01.01.) | 0,00 tili 2512               | Maksettu 25.1.2018               |  |
|    | - Valittomien verojen osuus siirtoveloista ja muista veloista (31.12.) | 0,00 tili 2512               |                                  |  |
|    | + Valittomien verojen osuus siirtoveloista ja muista veloista (01.01.) | 0,00 kp tili 1640 31.12.2017 | saatu                            |  |
|    | - Valittomien verojen osuus siirtoveloista ja muista veloista (31.12.) | 0,00 kp tili 1640 31.12.2018 | 0,00                             | ei huomioida käyttöpääomassa korjattu suoraan rahoituslaskelmaan |
|    | Fuusio oikaistut   | 0,00                         |                                  |  |
|    | - Laskennalliset verosaamiset (01.01.)                                 | 0,00                         |                                  |  |
|    | + Laskennalliset verosaamiset (31.12.)                                 | 0,00                         |                                  |  |
|    | = Maksetut välittömät verot  | 0,00                         | 0,00                             |  |
| 7) | Järjestelyt  |                              |                                  |  |
|    | Ei ole   |                              |                                  |  |
| 8) | Maksetut konserniaivot, 8894   |                              |                                  |  |
|    | Maksettu   |                              | 0,00 Annettu 2017, maksettu 2018 |  |
|    | Maksamatta   |                              | 0,00 Annettu 2018                |  |
|    | <b>satunnaiset erät</b>  |                              |                                  |  |
|    | TL, satunnaiset kulut  | 0,00                         | V. 2018                          | V. 2017  |
|    | Siirtovelat osuus 1.1. -   | 0,00                         | 0,00 Yyy Oy                      | 0,00 Yyy Oy  |
|    | Siirtovelat osuus 31.12 +  | 0,00 ei maksettu             | 0,00 Zzz Oy                      | 0,00 Zzz Oy  |
|    | nettorahavirta   | 0,00                         | 0,00 Www Oy                      | 0,00 Www Oy  |
|    |  |                              | 0,00                             | 0,00   |



